

[Gert Petersen.]

lelse, hvor hr. Poul Dam og jeg selv gav udtryk for, at

„arbejdets art synes at indebære, at kommunikationen“

— det er mellem minister og tjenestemænd —

„af og til bliver så spinkel, at den vanskeliggør den parlamentarisk nødvendige kontrol fra politisk ansvarlig side.“

Når vi støtter det forslag, som foreligger her i dag, er det naturligvis på baggrund af den holdning, vi hidtil har indtaget, og de erfaringer, som vi indsamlede i forbindelse med Kejsergadeudvalget.

Må jeg lige have lov at indskyde til, jeg tror, det var hr. Knud Østergaard, som var så forfærdelig bange for, at folketingets medlemmer skulle modtage højt klassificerede oplysninger, som de ikke kan anvende i den politiske debat: ja, altså, hr. Knud Østergaard må have mig undskyldt; jeg har siddet i to udvalg, dels Kejsergadeudvalget, dels et andet udvalg, hvor vi undersøgte, om der skulle rejses rigsretsanklage mod den forrige justitsminister, og hvor vi bl. a. gennemgik politiets efterretningstjenestes instruks, og dér modtog vi særdeles højt klassificerede oplysninger, som ikke kunne anvendes i den politiske debat, og jeg husker ikke, at man vendte sig fra nogen side i salen imod disse to udvalg med den begrundelse, at vi dér skulle modtage sådanne oplysninger. Jeg tror altså, at det er en indvending, som er opfundet for tilfældet og ikke noget som helst andet.

Nu er i det foreliggende forslag også forsvarets efterretningstjeneste med, og det er vi tilfreds med, for et kontroludvalg, der kun behandler politiets efterretningstjeneste, kunne meget nemt have en fornemmelse af, at væsentlige sager var flyttet over under forsvarets efterretningstjenestes kompetence; derfor er det rimeligt, at udvalget beskæftiger sig med begge tjenester. Dernæst er der de konkrete spørgsmål, som er rejst, for det første om dette kontroludvalg vil skabe ro om efterretningstjenesterne. Jeg må straks svare, at det kan man ikke vide noget som helst om. Ro om efterretningstjenesterne kan ikke sikres ved gennemførelse af dette forslag, det afhænger af efterretningstjenesterne selv, om der skabes ro om dem. De mange affærer, vi har haft i de se-

nere år, i 1969 f. eks. trotylsagen, Kejsergadeaffæren, beslaglæggelsen af tidsskrifter osv. og senest Kaspar Neergaard-sagen, som er den umiddelbare anledning til, at hele spørgsmålet igen blev aktuelt — og det var en anledning, må jeg sige til hr. Svend Haugegaard, som ikke havde noget med registrering at gøre, altså vedrørende den anden side af efterretningstjenesternes virksomhed — disse sager skyldes efter vores opfattelse efterretningstjenesternes egen manglende forståelse for, hvad der er deres arbejdsopgave i et demokratisk samfund.

Jeg bemærkede i øvrigt med interesse, da jeg gennemgik dokumenterne efter diskussionen om efterretningssagerne, at den daværende socialdemokratiske ordfører, hr. Kjeld Olesen, under den debat, vi havde den 20. november 1969, delte denne opfattelse i hvert fald på et bestemt punkt; jeg citerer fra Folketingstidende 1969-70, sp. 1350, hvor hr. Kjeld Olesen sagde:

„Endvidere har offentligheden været gjort bekendt med tre ret opsigtsvækkende sager i den senere tid: sagen fra Kejsergade, trotylsagen fra Århus og beslaglæggelsen af to tidsskrifter. De ministre, der har været impliceret, synes øjensynlig selv, at der har været handlet helt korrekt og fornuftigt. Heri er jeg ganske uenig. Tværtimod har der været tale om en umådeholden dramatik; udtalelserne ved trotylsagens start gav indtryk af en sag af langt farligere dimensioner end det, vi senere fik fortalt, og der synes i det hele taget at være handlet temmelig panikagtigt.“

Uroen kan også belyses på anden måde. Vi har nemlig i år en slags 25 års jubilæum, for så vidt angår debatten om efterretningstjenesterne. Den 25. februar 1947 behandlede i folketinget to forespørgsler om, hvorvidt der blev foretaget politimæssig registrering af borgernes politiske virksomhed. Forespørgslerne var stillet samme dag, men med forskellig ordlyd, af Dansk Samling og Danmarks kommunistiske parti. Et dagsordensforslag fra Arne Sørensen, hvorefter politikontrol over danske borgers politiske virksomhed er uforenelig med demokratiske frihedsrettigheder, og hvorefter registrering af politisk virksomhed straks skulle bringes til ophør, blev afvist med den begrundelse, at en sådan registrering alene på grund af